

Σχολικός Εκφοβισμός

Ηλιάνα Κωνσταντοπούλου,
Ψυχολόγος MSc

1^ο ΕΠΑΛ Ν. Σμύρνης

Πείραγμα

Οι συμμετέχοντες το
απολαμβάνουν

Κοροϊδία

Κάποιοι δεν περνούν
καλά

Εκφοβισμός

Κάποιοι υποφέρουν και
πληγώνονται

Ορισμός σχολικού εκφοβισμού

Μορφή **επιθετικής**
συμπεριφοράς

Στον εκφοβισμό η
επιθετικότητα είναι
επανειλημμένη και
διαρκεί αρκετό χρονικό
διάστημα

Ο βίαιος εκφοβισμός
αποτελεί εκδήλωση
παραβατικής
συμπεριφοράς

Χρήση τη δύναμης ή της
θέσης κάποιου για να
προκαλέσει πόνο, να
πληγώσει ή να ταπεινώσει
ένα άλλο άτομο με λιγότερη
δύναμη ή χαμηλότερη θέση

Χαρακτηρίζεται από
ασυμμετρία δύναμης μεταξύ
των ατόμων που εκφοβίζουν
και που εκφοβίζονται, καθώς
οι δεύτεροι αδυνατούν να
υπερασπιστούν τον εαυτό
τους και παραμένουν
αβοήθητοι

Είδη εκφοβισμού

Λεκτικός

βρισιές,
προσβολές,
παρατσούκλια, κ.ά.

Σωματικός

κλωτσιές,
μπουνιές,
σπρωξιές, κ.ά.

Κοινωνικός

απομόνωση και
αποκλεισμός από την
παρέα, διάδοση
φημών, κ.ά.

Ηλεκτρονικός

διαδικτυακές απειλές,
αναρτήσεις, μηνύματα,
δημοσιεύσεις, κ.ά.

Αίτια σχολικού εκφοβισμού

Βία ή αδιαφορία ως
μορφή
διαπαιδαγώγησης

**Οικογενειακό
περιβάλλον**

**Χαμηλή
διεκδικητικότητα**

Τα άτομα που
δέχονται
συνήθως
εκφοβισμό δεν
υπερασπίζονται
τον εαυτό τους
και υποχωρούν

Κοινωνικά
πρότυπα, μόδα,
ΜΜΕ

**Πολιτισμικό
περιβάλλον**

**Πίεση
συνομηλίκων**

Δυναμική της
ομάδας και
φόβος
αποκλεισμού

Ανεργία,
φτώχεια,
ρατσισμός

**Κοινωνικοπολιτικές
συνθήκες**

Επαναληψιμότητα

Η επανάληψη
περιστατικών
εκφοβισμού
δημιουργεί την
αίσθηση ότι είναι
φυσιολογικές

Αφορμές εκφοβισμού

01

Εμφάνιση

σωματική διάπλαση, σημάδια, αναπηρία κ.ά.

02

Φυλή/εθνικότητα

χρώμα δέρματος, καταγωγή, κ.ά.

03

Προσωπικότητα

εσωστρέφεια, μοναχικότητα, κ.ά.

04

Φύλο

ταυτότητα και έκφραση φύλου,
σεξουαλικός προσανατολισμός, κ.ά.

05

Σχολικές επιδόσεις

κάτω ή άνω του ΜΟ κ.ά.

06

Τρόπος ζωής

θρησκεία, διατροφικές συνήθειες, κ.ά.

Οι ρόλοι στο σχολικό εκφοβισμό

01

Bullies

Όσοι ασκούν εκφοβισμό

02

Bullied

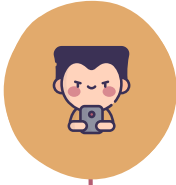
Όσοι δέχονται εκφοβισμό

03

Bystanders

Όσοι παρατηρούν τα περιστατικά εκφοβισμού

Το προφίλ των εμπλεκόμενων

Bullies

- Συχνά έχουν δεχθεί εκφοβισμό και οι ίδιοι
- Είναι ανασφαλείς και θέλουν την προσοχή
- Αντλούν ικανοποίηση από το αίσθημα εξουσίας και ελέγχου που προκαλεί η άσκηση εκφοβισμού

Bullied

- Διαφέρουν από τα υπόλοιπα παιδιά σε κάποιο χαρακτηριστικό
- Συχνά είναι μοναχικά και έχουν λιγότερες κοινωνικές επαφές
 - Έχουν χαμηλή αυτοπεποίθηση και δεν ανταποδίδουν

Bystanders

- Οι θεατές μπορούν να έχουν διάφορους ρόλους στον εκφοβισμό:
- να τον ενισχύουν (π.χ., γελώντας, ενθαρρύνοντας)
 - να τον βοηθούν ενεργά (π.χ., εμποδίζοντας τη διαφυγή του ατόμου που δέχεται εκφοβισμό)
 - να τον παρακολουθούν σιωπηρά
 - να υπερασπιστούν ενεργά το άτομο που τον δέχεται εκφοβισμό

Επιπτώσεις στους εκφοβιστές

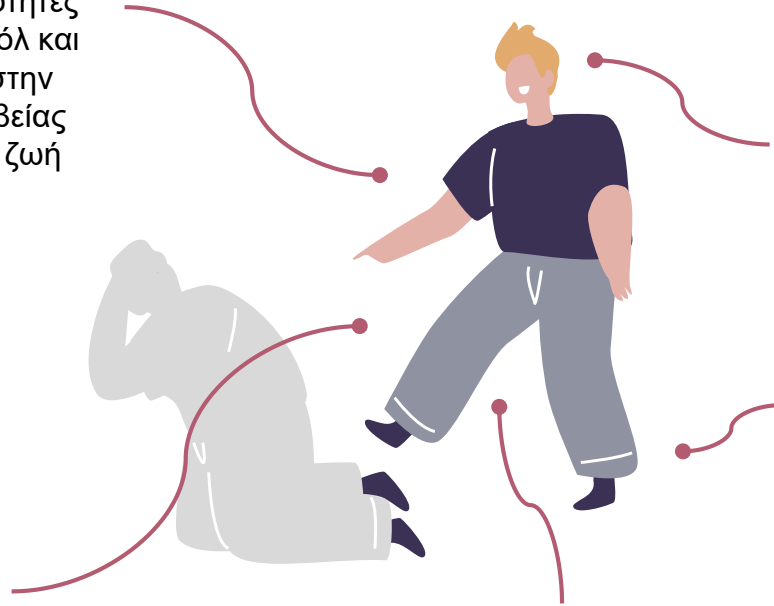
Αυξημένες πιθανότητες κατάχρησης αλκοόλ και άλλων ουσιών στην περίοδο της εφηβείας και στην ενήλικη ζωή

Προβλήματα με τον νόμο και ποινικές καταδίκες όταν ενηλικιωθούν

Μπλέκονται σε καβγάδες, βανδαλίζουν περιουσίες και εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο

Είναι βίαιοι προς ερωτικούς συντρόφους, συζύγους ή τα παιδιά τους ως ενήλικες

Πρόωρη σεξουαλική δραστηριότητα

Ποινικές συνέπειες

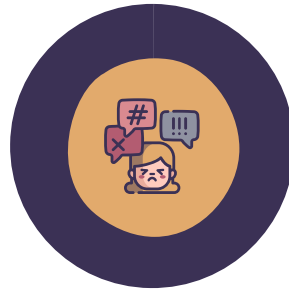
Ανήλικοι 0-8 ετών Ποινικά αδιάφοροι

- Παραμέληση εποπτείας ανηλίκου

Ανήλικοι 8-15 ετών Ποινικά ανεύθυνοι

- Παραμέληση εποπτείας ανηλίκου
- Αναμορφωτικά και θεραπευτικά μέτρα

Ανήλικοι 15 και άνω Ποινικά υπεύθυνοι

- Αναμορφωτικά και θεραπευτικά μέτρα
- Περιορισμός σε ειδικά καταστήματα κράτησης νέων

Επιπτώσεις στους εκφοβιζόμενους

Παρουσιάζουν κατάθλιψη, άγχος και αυτοκτονικές τάσεις ακόμα και μετά την ενηλικίωση

Σωματικά συμπτώματα που περιλαμβάνουν, πονοκέφαλους ημικρανίες, δερματικά προβλήματα, κ.ά.

Μειωμένες σχολικές επιδόσεις και αυξημένες πιθανότητες απουσίας από το σχολείο και εγκατάλειψής του

Αυξημένες πιθανότητες να αντιδράσουν βίαια

Επιπτώσεις στο σχολικό πλαίσιο

- Δεν επηρεάζονται μόνο οι άμεσα εμπλεκόμενοι, αλλά όλοι οι μαθητές οι οποίοι αισθάνονται ανασφάλεια και φόβο.
- Αυτό έχει αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία, την ευημερία και τη μάθηση τους.
- Το σχολικό κλίμα επηρεάζεται αρνητικά.

Τι μπορείς να κάνεις αν σε εκφοβίζουν;

Μίλησε

σε κάποιον καθηγητή, σχολικό σύμβουλο ή στον διευθυντή του σχολείου.

Μην ανταποδίδεις

μην προσπαθήσεις να εκφοβίσεις αυτούς που σε εκφοβίζουν.

Προσπάθησε

να μην δείχνεις θυμό ή φόβο. Αυτοί που ασκούν εκφοβισμό θέλουν να βλέπουν ότι μπορούν να σε αναστατώσουν. Αγνόησε τους ή ζήτησε τους ήρεμα να σταματήσουν.

Χιούμορ

χρησιμοποίησε χιούμορ εάν σου βγαίνει φυσικά.

Απόφυγε

καταστάσεις όπου μπορεί να προκύψει εκφοβισμός (π.χ., απόμερα μέρη στο σχολείο).

Τι μπορείς να κάνεις εάν είσαι παρατηρητής σχολικού εκφοβισμού;

01

Δεν θα σταματήσει μόνος του

Κάποιος πρέπει να
αναλάβει δράση.

02

Μη συμμετέχεις και εμπόδιζε τους

Μη συμμετέχεις στον
εκφοβισμό και εμπόδιζε
τους άλλους παρατηρητές
να τον καταγράψουν.

03

Παρακίνησε και υποστήριξε

Παρακίνησε τους άλλους
παρατηρητές να
αναλάβουν δράση και
υποστήριξε το άτομο που
δέχεται εκφοβισμό.

04

Ειδοποίησε

Έναν καθηγητή ή τον
διευθυντή να
διαχειριστεί την
κατάσταση.

Βασικές αξίες

Ευ
γένει
α

Συμπε
ρίληψ
η

Ενсу
ναίσι
θησι

Σεβ
ασμ
ός

Απο
δοχ
ή

Δεξιότητες επικοινωνίας

Διεκδικητικότητα

Αυτοπεποίθηση

Ενσυναίσθηση

Επίλυση
συγκρούσεων

Διεθνές και εθνικό πλαίσιο

<p>Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Παιδιού 26/11/1924</p>	
<p>Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα 10/12/1948</p>	
<p>Νομοσχέδιο «Ζούμε Αρμονικά Μαζί – Σπάμε τη Σιωπή» 10/3/2023</p>	

Βοήθεια και υποστήριξη

116111 -
Ευρωπαϊκή Γραμμή
Υποστήριξης
Παιδιών

SOS 1056 - Το
Χαμόγελο του
Παιδιού

1147 - Κέντρο
Ασφαλούς
Διαδικτύου

2106476270 - Τμήμα
Ανηλίκων της
Διεύθυνσης Ασφάλειας
Αττικής

8001132000 -
Γραμμή του
Συνηγόρου του
Παιδιού για παιδιά

11188 – Διεύθυνση
Δίωξης
Ηλεκτρονικού
Εγκλήματος

Τι είναι ο εκφοβισμός;

1. Το να πληγώνεις σκόπιμα κάποιον ή να τον κάνεις να φοβάται ή να αναστατώνεται
2. Λίγη ακίνδυνη διασκέδαση μεταξύ φίλων
3. Το άγριο ξύλο οπαδών στα γήπεδα

Quiz

Επιλέξτε τη σωστή απάντηση

Ποιο είδος εκφοβισμού περιλαμβάνει την απομόνωση του ατόμου από την παρέα;

1. Λεκτικός
2. Κοινωνικός
3. Ηλεκτρονικός

Μία από τις συνέπειες του εκφοβισμού είναι...

1. Πρόωρη σχολική εγκατάλειψη
2. Ατυχήματα στην εργασία
3. Μεγαλύτερη ικανοποίηση από τη ζωή

Περπατάς προς το σχολείο και ένας bully απαιτεί τα λεφτά σου. Τι κάνεις;

1. Τον χτυπάω
2. Φωνάζω και προσπαθώ να ξεφύγω
3. Δίνω τα χρήματα μου και αργότερα αναφέρω το περιστατικό

Βιβλιογραφία

- Γαλίτη, Π. (2012). Βία και Εκφοβισμός στο Σχολείο. *Κοινωνική Εργασία*, 106, σ. 91-107.
- ΚΜΟΠ. (χ.χ.). Εκπαιδευτικό Υλικό από την εκπαίδευση εθελοντών συμβούλων και εποπτών του “Live Without Bullying”. Αθήνα.
- Olweus, D. (1994). Bullying at School. In: Huesmann L.R. (eds.) *Aggressive Behavior. The Plenum Series in Social/Clinical Psychology*. Springer, Boston, MA.
- Stopbullying.gr. (χ.χ.). *Νομική αντιμετώπιση bullying στην Ελλάδα με νέους Νόμους και Πολιτικές – Νόμος anti bullying 10/3/2023*. <https://www.stopbullying.gr/voitheia/nomoi-kai-politikes/>